

DOCUMENTE DIN COLECȚIA LUI ARTUR GOROVEI AFLATE LA ARHIVELE NAȚIONALE DIN IAȘI

Sorin IFTIMI*

Artur Gorovei a rămas în conștiința publică românească mai ales în calitate de folclorist, fondator al prestigioasei reviste „Șezătoarea”. Preocupările sale pentru istorie reprezentau însă o pasiune mai veche decât cea pentru cultura populară¹. El era considerat de colegi, încă din timpul liceului, drept „un fel de arhivar”. Această latură, puțin știută astăzi, este bine pusă în valoare într-un articol al istoricului Ștefan S. Gorovei, privitor la activitatea de „prețuitor al arhivelor” depusă de bunicul său, Artur Gorovei².

Cărturarul de la Fălticeni nu și-a dezmințit porecla de arhivar, căci a rămas toată viață un pățimaș al hrisoavelor, un pasionat răscolitor de arhive. El însuși avea o frumoasă arhivă, orânduită cu grijă, metodic, astfel încât să o aibă la îndemână oricând și să poată folosi cu ușurință orice act. Lucrare arhivistică în adevăratul sens al cuvântului este și ordonarea corespondenței de familie³. Aceeași lucrare a îndeplinit-o și la Muzeul din Fălticeni. Prin stăruința sa, această instituție a intrat în posesia a 360 de documente din perioada 1529-1869, donate de Matei Millo⁴. Documentele, privitoare la moșiile Spătărești, Șoldănești și Antilești, toate din jurul orașului Fălticeni, au fost aranjate în mape și fișate de Artur Gorovei, acesta fiind unul dintre întemeietorii muzeului⁵. Tot el a studiat dosarele din arhiva familiei Millo, valorificând o parte din informații în monografia Fălticenilor.

* Muzeul de Istorie a Moldovei, Complexul Muzeal Național „Moldova”, Iași – România.

¹ Ștefan S. Gorovei, *Artur Gorovei (1864-1951)*, în „Arhiva Genealogică”, tom IV (XI), nr. 3-4, Iași, 1997, p. 27-32.

² Idem, *Artur Gorovei*, în „Revista Arhivelor”, tom XII, nr. 2, București, 1969, p. 257-262 (la rubrica „Prețuitori ai arhivelor”). Din acest articol am extras majoritatea informațiilor necesare introducerii de față.

³ *Ibidem*, p. 257.

⁴ Este vorba despre un nepot de frate, omonim, al actorului Matei Millo.

⁵ V. Ciurea, *Două decenii de muncă. 1914-1934*, Fălticeni, 1934, p. 87.

Pentru întocmirea monografiei Fălticenilor Artur Gorovei a cercetat numeroase arhive familiale; pe cele considerate mai interesante le-a transcris într-un caiet gros, intitulat *Documente din diverse arhive particulare*. În el se găseau documente din arhivele familiilor Moțoc de la Brusturi și Vârnab de la Spătărești (dispărute ulterior), alături de acte din colecțiile P. G. Văsescu, D. Sturdza din Cozmești și G. A. Văsescu (Botoșani). Pe baza documentelor transcrise din arhiva Moțoc de la Brusturi, Artur Gorovei alcătuiuse și un arbore genealogic al acestei familii istorice. S-a arătat că „era un obicei statornic al lui Gorovei ca în orice călătorie sau excursie să scotocească bibliotecile, arhivele, bisericile, în căutarea de date noi, care să întregească, oricât de puțin, o parte din istoria țării. Odată ce găsea o arhivă, sau chiar numai câteva documente, uita, pentru moment, scopul călătoriei și se adâncea în cercetarea hrisoavelor”⁶.

În 1922, cu prilejul unei vizite în orașul Siret, Artur Gorovei l-a cunoscut pe preotul Aurelian Tăutu, descendent al familiei istorice cu acest nume. Acesta era păstrătorul unor interesante documente, care aveau să fie publicate de același Artur Gorovei sub titlul de *Documente Tăutulești*⁷.

Se știe că Artur Gorovei a colaborat cu Ioan Nadejde la întocmirea documentației pentru monografia familiei Morțun⁸. Acesta recunoștea, cu franchețe, în prefața lucrării, faptul că, în privința documentării de arhivă „partea leului a dat-o dl. Artur Gorovei”. Acesta, adunând o bogată documentație pentru monografia familiei sale, avea și numeroase informații privitoare la familia Morțun, întrucât Ana, bunica lui Artur Gorovei, era născută Morțun (m. 1855).

Încă din anii studenției, Artur Gorovei a făcut o preocupare constantă din adunarea de date pentru alcătuirea unei monografii istorice a propriei sale familii; pentru aceasta, a întreprins cercetări stăruitoare inclusiv în arhivele Tribunalului Bacău, Dorohoi și Fălticeni. Încă din 1895 alcătuiuse un prim arbore genealogic al familiei Gorovei. Voluminosul manuscris al unei veritabile *Cronici* dedicate neamului Goroveieștilor a fost isprăvit chiar în ultimii ani de viață. Adunase în câteva albume mărturii privitoare la propria familie: un album cu iscălituri ale reprezentanților familiei Gorovei, adunate de pe documente din secolele XVI-XIX, un album cu cărți de vizită ale diverșilor membri ai familiei sale, din generații diferite, precum și un generos album

⁶ Ștefan S. Gorovei, *Artur Gorovei*, p. 258.

⁷ Artur Gorovei, *Documente Tăutulești*, în „Junimea Literară”, tom XIII, Suceava, 1924, p. 327 și urm.

⁸ Ioan Nădejde, *V. G. Morțun*, București, 1924, p. V.

cuprinzând câteva sute de fotografii ale membrilor familiei Gorovei, bine sistematizate și adnotate.

Domeniul în care a excelat Artur Gorovei a fost *genealogia*. Puține dintre studiile sale au fost publicate. De exemplu, capitolul privitor la familia, scris pentru *Monografia Fălticenilor*, nu a mai intrat în varianta tipărită a lucrării.

Artur Gorovei a realizat și o reconstituire a biografiei iconomului Eftimie Stamati, ctitor al Spitalului din Fălticeni, plecând de la un document din 1860, păstrat într-o condică de întărituri aflată în arhiva Tribunalului din Fălticeni. Alte studii documentare, redactate în urma cercetării arhivelor, au fost publicate, precum cele dedicate lui Teodor Bădiliță vornic de Suceava, Ierotei Episcopul Hușilor, *Contribuții la istoria noastră literară, Istoria unei Epitropii* ș.a., în timp ce altele au rămas inedite, precum „monografiile” familiilor Borș, Ciurea, Văsescu și multe altele.

Prietenia lui Artur Gorovei cu marele istoric Nicolae Iorga a făcut ca cel dintâi să publice – în mai multe rânduri – grupaje de documente în volumele de *Studii și documente privitoare la istoria românilor*⁹. Bătrânul Gorovei a tipărit și câteva documente privitoare la Unirea Principatelor¹⁰. El a publicat corespondența lui Matei Millo din timpul șederii acestuia la Paris¹¹. În arhiva familiei Prăjescu de la Fălticeni, Gorovei a găsit un jurnal de călătorie, tipărit apoi, sub titlul, *Voiajul unui boier moldovean în Occident*¹². Pentru realizarea documentației de arhivă necesară redactării *Monografiei orașului Botoșani*, tipărită în 1926, Artur Gorovei a apelat la sprijinul lui Traian Ichim, arhivist și paleograf la Arhivele Statului din Iași.

*

La Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, în Colecția *Documente*, s-au păstrat 15 pachete de acte vechi care provin din

⁹ Pentru strânsele relații cu marele istoric, a se vedea Ștefan S. Gorovei, *Artur Gorovei și Nicolae Iorga*, în „Clopotul”, an XXV, nr. 2439, Botoșani, 16.II.1969, p. 2. O notiță a autorului precizează că textul publicat este „un fragment dintr-o monografie închinată lui Artur Gorovei”.

¹⁰ Artur Gorovei, *Un mănunchi de documente cu privire la Unirea Principatelor*, publicate în „Junimea Literară”, tom XV, Suceava, 1926.

¹¹ Idem, *Viața lui Matei Millo la Paris*, în „Revista Fundațiilor Regale”, tom I, nr. 8, București, 1934, p. 312-352.

¹² În „Revista Fundațiilor Regale”, tom II, nr. 6, București, 1935, p. 583-602.

colecția de la Fălticeni. În registrul de evidență, la începutul pachetului 271, stă scris: „Colecția «Artur Gorovei» – Fălticeni. Cuprinde pachetele nr. 271-286 inclusiv. Sunt inventariate în refugiu la Săcel – Gorj, 1944-1945, de Constantin Turcu”. Se știe că în toamna anului 1943, Constantin Turcu, arhivar principal la Arhivele Statului din Iași, a mers la Fălticeni pentru a face o selecție a arhivei Tribunalului local. Dosarele mai vechi de 30 de ani urmau să fie preluate de Arhivele Statului. Credem că acesta este prilejul cu care dosarele din Colecția „Artur Gorovei” de la Fălticeni au ajuns la Arhivele din Iași, arhive care își păstrau, pe atunci, rolul de Arhive ale Moldovei.

În cele ce urmează, vom descrie, concis, conținutul acestor pachete de documente. Vom consemna, în mare, persoanele, moșiile și chestiunile generale, de interes istoric, ce ne-au reținut atenția la parcurgerea rezumatelor pachetelor de documente, datorate harnicului arhivist care a fost Constantin Turcu.

*

Pachetul 271 – Documentele satului Tomești din ținutul Cârlișău

Pachetul cuprinde 27 unități arhivistice (în continuare: u.a.), documente din anii 1492-1656, privitoare la satul Tomești din vecinătatea orașului Iași. Setul de acte începe cu o copie a cărții domnești emise de Ștefan cel Mare, la 10 octombrie 1492, prin care acesta dăruia moșia Tomești de la Cârlișău lui Toma, fiul lui Mihalcea, nepotul lui Oană Stângaciul (nr. 1). În afară de diverse zapise, s-a păstrat un mănunchi de cărți domnești originale, redactate în slava veche, date pentru moșia Tomești de mai mulți domni ai Moldovei: voievodul Miron Barnovschi întărea cumpărăturile făcute acolo de Neaniul, amintit ca pârcălab și vornic de poartă, la 8 septembrie 1628 (nr. 9); 30 august 1629 (nr. 7); 15 ianuarie 1631 (nr. 12); carte domnească de la Moise vodă Movilă, la 22 ianuarie 1631 (nr. 14), pentru Neaniul; carte de judecată de la Vasile Lupu vodă, emisă la 23 martie 1635, în favoarea lui Neaniul vornicul (nr. 17); carte domnească emisă de Vasile Lupu vodă, la 13 iunie 1631, prin care întărea cumpărăturile de ocini făcute în Tomești de Neaniul vornicul (nr. 23); carte domnească emisă de Gheorghe Ștefan vodă, la 9 ianuarie 1656, prin care întărea cumpărăturile de ocini făcute în Tomești de Neaniul vornicul (nr. 19). În registru, Constantin Turcu indică și locurile unde au fost publicate unele dintre aceste documente, până în vremea

sa. Alături de actele originale arătate, se păstrează mai multe copii făcute de Gheorghe Evolghie la 1784.

Pachetul 272 – Documente Lambrino

Pachetul conține 44 u.a., acte referitoare la Enăcache Lambrino și la fiul său Iordache. Actele ce privesc pe Enăcache Lambrino sunt cele de la nr. 1-15. Documentele, provenind din secolul la al XIX-lea, ilustrează viața de la moșie, oferind mărturii despre pământuri, acte de stăpânire vechi, robi țigani (1855, nr. 22, 23 și 24), prețul vitelor, poloboace de vin, pescuit de raci. Referirile documentelor sunt la moșii din ținuturile Tutova, Fălciu și Vaslui. Interesantă este *Sama vitelor spătarului Lambrino* (1821-1822) (nr. 42). O altă referire este la moșia Banca stăpânită de spătăreasa Sultana Lambrino (nr. 40).

Din 28 martie 1823 datează *Ponturile pentru lucrul ce s-au socotit să lucreze locuitorii ce șed pe moșiile altora*, după hotărârea hrisovului lui Grigore Ghica vodă din 1777 (nr. 9). Alt act este adresa Vistieriei către spătarul Enăcache Lambrino privitor la scutelnicii de starea a II-a și a III-a din satul Rădești de la ținutul Tutova (nr. 10). Se adaugă un set de scrisori, din anii 1834-1835, ale lui Enăcache către fiul său Iordache, aflat la învățătură (la Bârlad?). Părintele îl sfătuia pe acesta să învețe grecește și rusește, recomandându-i să nu uite „moldoveneasca și închinăciunea”; adaugă lista lucrurilor pe care i le trimite, insistând „să scrie mai mult moldovenește, că scrie tare rău...” (nr. 14, 15 și 43).

Actele referitoare la Iordache Lambrino, fiul lui Enăcache Lambrino, încep de la nr. 13. Dintre acestea se remarcă diploma emisă de domnitorul Mihail Sturdza, 16 noiembrie 1835, prin care Iordache Lambrino era ridicat la rangul de comis, pentru destoinicia arătată ca judecător al ținutului Tutova (nr. 16) (fig. 9); scrisoarea din 9 aprilie 1843, a lui A. Samsonovici, prin care acesta trimetea lui Scarlat (Lambrino) o rețetă contra tânjelilor, precum și știri despre o afacere cu cai (nr. 17); scrisoarea lui Iordache Lambrino, din 11 iulie 1848, în care este menționată adresa Elenei Cuza pe timpul șederii la Cernăuți (nr. 19); telegrame din anii 1862-1864 primite de Iordache Lambrino, prefectul de Bârlad, de la Cuza Vodă și alți oficiali (M. Kogălniceanu, N. Crețulescu) (nr. 30-36). Iordache Lambrino era cumnat cu domnitorul Alexandru Ioan Cuza, fiind căsătorit (din 1850) cu sora doamnei Elena Rosetti, Zoe (m. 1858).

Acestora li se adaugă și câteva documente de interes general, păstrate în copii vechi: *proclamația generalului turc Omar Pașa*, din

1 august 1854, către locuitorii Munteniei, cu prilejul intrării sale în București (nr. 20); *Convenția de la Balta-Liman*, între Poarta Otomană și guvernul de la Sankt-Petersburg (nr. 44).

Pachetul 273 – Documentele moșiei Uncești, județul Baia

Pachetul conține 22 u.a., documente redactate între anii 1798-1882. Moșia Uncești era proprietatea lui Dimitrie Sinescu. Sunt cuprinse diverse acte privitoare la judecățile pentru hotărnicirea moșiei Uncești, precum mărturia hotarnică din 1768 (nr. 1); fragment din decizia Curții de Casație în privința pricinii dintre Sinescu și Sturzescu (nr. 6); relații adresate Ministerului de Justiție, culese de la Arhivele Statului, cu privire la moșia Uncești; act de evaluare a părții din moșia Uncești, aparținând lui D. Sturzescu (nr. 8); facerea planului moșiei Uncești, în lunile octombrie-noiembrie 1875, de către inginerul hotarnic Dobias, pentru care s-au plătit 777 lei; 108 lei au costat doar transportul instrumentelor ingineresti (nr. 12, 13 și 15). La acestea se adaugă și documente privitoare la alte moșii ale familiei Sinescu: opisul actelor privitoare la moșia Hreața, județul Suceava, din august 1872, proprietatea lui D. Sinescu (nr. 9); notă asupra hotarului moșiei Pleșești (nr. 21).

Pachetul 274 – Documente diverse

Pachetul cuprinde 50 u.a., documente foarte variate, majoritatea din secolul al XVII-lea. Remarcabil este un document din 18 aprilie 1604, emis de șoltuzul și pârgarii târgului Botoșani, purtând cel mai vechi tip al sigiliului Botoșanilor (nr. 2) (fig. 3). Este sigiliul publicat de Nicolae Iorga în ale sale *Studii și documente*. Reține atenția și cartea domnească a lui Ieremia Movilă, emisă în 28 decembrie 1604, pentru Pătrașco ureadnic de Botoșani care stăpânea o parte de moșie pe Șomuzul de Mijloc (nr. 4). Întâlnim aici și alte acte originale, în limba slavonă, de la Radu vodă (1617, 1623), Moise Movilă (1631), Vasile Lupu (1634), Gheorghe Ghica (1659), Ștefăniță Lupu (1659), Istratie Dabija (1664) (nr. 10-12; 16-18 și 28).

Din 28 decembrie 1690 datează o mărturie a arhierilor și dregătorilor din sfatul domnesc, în care se citează *Pravila* pentru cazurile în care poate fi dezmoștenit cineva, arătându-se că „femeia nu poate strica diata bărbatului său”; se mai spune că Vasile logofătul a fost copil de casă la Gheorghe Duca vodă și s-a căsătorit fără voia domnului; Duca vodă a avut supărare la mazilirea sa din partea lui Solomon

logofătul (nr. 26). La acestea se adaugă și câteva zapise de la Arsenie Burlă, de la Huși-Suceava, din jurul anului 1670 (nr. 29, 35-37). Spre final sunt incluse o serie de „fotografii, decalcuri, copii” (nr. 39-50).

Pachetul 275 – Documentele moșiei Vârtopul

Este vorba despre localitatea Vârtopul (Hârtopul) din județul Suceava (fost Baia). Pachetul cuprinde 126 u.a.; majoritatea actelor sunt legate de familia Pisoschi; mai apar mențiuni privitoare la familiile Adam, Lână, Ciure, Scorțescu, Stamate, Tomița.

Se păstrează referiri din 1820 și din 1826-1827 privitoare la iconomul Eftimie Stamate (proprietarul moșiei Vârtopul) (vezi nr. 109, 113-115, 120, 126-128, 132, 135, 140, 151 ș.a.); despre acest personaj, Artur Gorovei a publicat un articol special, amintit mai sus. Din 1829, moșia a fost stăpânită de N. Rosetti (nr. 148). Aici întâlnim și o hotărnicire făcută de Costache Mavrichi, la 1829 (nr. 149-150); acestea i se adaugă și *Catagrafia din productelor făcute pe moșia Hârtop și Hârtopia în anul 1827* (nr. 138).

Mai multe documente se referă la moșia Petia de lângă Vârtopul, care aparținea tot iconomului Eftimie Stamate. Între acestea se află și un *Izvod de documentele Petiei, dintre anii 1483-1755* (nr. 160). Un alt document, datând din 1828, este *Izvodul de acte vechi ale moșiei Boroseni, ținutul Suceava* (nr. 142 și 143).

Pachetul 276 – Documentele moșiei Vârtopul, județul Baia

A doua parte a documentelor privitoare la această moșie cuprinde 246 u.a. În documente sunt menționate familiile amintite în pachetul anterior, inclusiv iconomul Eftimie Stamate. Reține atenția documentul intitulat „Izvod însemnător de hârțiile ce s-au aflat într-un pachet pecetluit cu pecetea Poștei rosieniști, care pachet înfățișându-l sf. sa iconomul Iftimie (Stamate) s-au aflat scrisorile următoare, fiind și acestea puse în alte pachete deosebite, mici; bez o hotarnică ce s-au aflat slobodă în pachetul cel de mai sus arătat” (nr. 1).

Alte referiri documentare sunt legate de familiile Pisoschi, Lână, Tomița, Adam. După 1841, apare ca proprietar al moșiei Vârtopul iconomul Eftimie Stamate. Sunt prezente și numeroase adrese ale Judecătoriei ținutului Suceava în pricinile legate de moșia Vârtopul. Un alt izvor, din 1805, este *Izvodul de documentele moșiei Petia* (hotărnicită cu Vârtopul), cuprinzând documente dintre anii 1483-1756 (nr. 3 și 4).

Pachetul 277 – Documente ale familiei Secară

Pachetul cuprinde 57 u.a., documente din secolele XVIII-XIX, incluzând și o spiță provizorie a acestui neam. Este amintită moșia Secărești din ținutul Romanului, precum și documente privitoare la proprietăți de la podgoria Odobești. Interesantă este și o foaie de zestre, din 15 noiembrie 1852, dată de Ion Stratulat și soția sa, Zamfira, fiicei lor Ecaterina (nr. 37), la 13 mai 1866. În continuare sunt amintite niște cheltuieli de înmormântare (nr. 43). Acestor documente li se alătură și un pomelnic de familie (nr. 48).

Pachetul 278 – Documentele moșiei Cervicești

Pachetul cuprinde 77 u.a., documentele făcând referiri în special la moșiile Coțușca și Puțurenii (județul Dorohoi) din secolul al XVII-lea. Acestora li se alătură documentele privitoare la localitatea Cervicești, aflată azi în comuna Mihai Eminescu (Ipotești) din județul Botoșani. Numeroase acte fac referiri la familiile Barbovschi, Handoca, Flondor, Vârgolici și Miclescu.

Primele documente din pachet, începând cu anul 1609, sunt copii după actele moșiei Ostrov, dintre Volovăț și Iazul Mare, ale căror acte mai vechi, emise începând cu Bogdan voievod, au fost distruse „când au venit Mihai Vodă (Viteazul) asupra pământului nostru” (nr. 1-3).

În trei exemplare s-a păstrat hotarnica din 1652 a moșiei Coțușca, din nordul fostului ținut Dorohoi (nr. 5-7). La 1661, clucerul Handoca devenea proprietar în satul Coțușca (nr. 8-9). În anii următori, el a cumpărat și alte părți de sat de la Păntelei și de la Simion Barbovschi, dar a și vândut o parte de sat lui Abaza, al doilea vistiernic. Din 1671 s-a păstrat o mărturie a marilor boieri prin care se arată că Doamna Ecaterina a lui Eustatie Dabija vodă a revendicat dreptul de preemțiune în cazul acestei ultime vânzări, partea de moșie în discuție fiind învecinată cu moșia sa, Puțurenii; vânzarea se făcuse pe când Doamna lipsea din țară, fiind plecată la Țarigrad (Constantinopol) (nr. 12). Boierii judecători au dat dreptate Doamnei, arătând că jumătatea de sat ce a fost a lui Simion Barbovschi a fost vândută de Handoca lui Abaza fără a fi fost întrebată Doamna, ca megieșă; banii s-au înapoiat, iar Doamna a devenit proprietară, plătind prețul acelei jumătăți de sat (nr. 13).

La 1723, nepoții lui Andronic Badiul au vândut fostului mare logofăt Ilie Catargiul partea lor din Coțușca, pe care o aveau de la strămoșii lor, Frățian și Butco Hrincoviți, fiii lui Bratul Hrincoviți (nr. 15 și 16). La 1726, Ion Sturdza, fiul lui Ștefan Sturdza, împreună cu

soția sa, Anghelina, fiica lui Pentelei Barbovschi, au vândut partea lor din moșia Bălușeni, pe pârâul Volovăț, aceluiași mare logofăt Ilie Catargiu (nr. 17 și 18). Hotarele moșiei Băloșești, la 1763 (nr. 23). După 1723, proprietar în moșia Coțușca a devenit Ioniță Strașcă, căpitan al Cordonului (hotarul cu Bucovina austriacă) (nr. 25-30).

Documentele privitoare la moșia Cervicești (nr. 31), azi în comuna Mihai Eminescu (Ipotești), sunt din secolul al XIX-lea. La 1806, satul și pădurea de aici aparțineau banului Constantin Miclescu, împreună cu moșia Șarba (nr. 31). În anii 1889-1890, acesta are o pricină de hotar cu D. Rango, proprietarul moșiei învecinate, Costinești (nr. 38-42 și 44).

Din 1827 apare ca proprietar în Coțușca medelnicerul N. Vârgolici (nr. 60). La 1830, banul N. Vârgolici a cumpărat de la Safta Cantacuzino, văduva lui N. Stratulat, celelalte cinci părți din satul Coțușca (nr. 62-67). O parte din sat a ajuns în proprietatea lui Vasile Flondor din Bucovina, ginerele lui Ioniță Strașcă (1808-1809). De aceea, o seamă de judecăți cu hatmanul N. Stratulat, privitoare la delimitarea acestei moșii, s-au făcut prin jalbe adresate Agenției consulare austriece din Iași (nr. 31-37 și 43). La 1811, nobilul Vasile Flondor depune jalbă pentru o pătrime din satul Coțușca, ce aparținea copiilor fratelui său Gheorghe Flondor, și pe care o stăpânea, pe nedrept, N. Stratulat (nr. 45-47). Divanul Cnejeii Moldovei a dispus o nouă împărțire a satului, în cinci părți, din care o cincime revenea copiilor lui Gheorghe Flondor și patru cincimi lui N. Stratulat. În cele din urmă, Iordache, fiul lui Gheorghe Flondor, s-a ales doar cu a șasea parte din moșia Coțușca (nr. 48). În 1832, Iordache Flondor a vândut partea pe care o stăpânea în Coțușca lui N. Vârgolici (nr. 68-71). La 1848 au loc lucrările de hotărnicire a moșiei Coțușca a lui N. Vârgolici (nr. 73-76). N. Vârgolici a împrumutat bani de la Catinca Pavli (soția cunoscutului bancher din Iași) și de la alții, iar după moartea lui (1856) moșia a fost vândută la mezat (nr. 77).

Pachetul 279 – Pergamente de la Artur Gorovei

Pachetul cuprinde doar patru u.a. O notiță din registru arată că aceste pergamente au fost trecute la Pachetul 340 al Colecției *Documente*.

Se remarcă, în primul rând, o carte domnească de la Ștefan cel Mare, emisă la 10 ianuarie 1495, prin care se întărește lui Miclea și surorilor sale, nepoții lui Ivan, satul „unde a fost casa moșului lor Ivan”, pe pârâul Chiajna și locul, din același hotar, numit „Fântâna Împuțită” (locația exactă nu a putut fi stabilită) (nr. 29) (fig. 1).

Altă piesă însemnată este carte domnească de la Ieremia Movilă, din 27 martie 1604, prin care se întărea vistiernicului Toader Boul satul

Frățești din ținutul Neamțului. La începutul secolului al XV-lea, satul fusese al lui Oană Limbădulce, primit ca danie de la Alexandru cel Bun; sunt amintiți și toți proprietarii ce au urmat, până la sfârșitul secolului al XVI-lea (nr. 30) (fig. 2).

Urmează cartea domnească de la Vasile Lupu, din 16 martie 1638, prin care acesta întărea lui Larion diaconul părțile sale din satele Rătești, Rădeni și Ungurași din ținutul Neamțului (nr. 31).

Pergamentelor domnești de mai sus li se adaugă un zăpis de mari dimensiuni, scris pe piele de vițel, încheiat în martie 1839, între marele aga Răducanu Roset și vornicul Lascăr Cantacuzino, pentru moșia Plopeni din ținutul Suceava; pergamentul a fost rupt în trei bucăți, dintre care astăzi lipsește o parte. Ar putea fi vorba despre un simplu accident sau despre o „spargere” a documentului, dovedit a nu fi valabil („răsuflat”), cu prilejul unei judecăți.

Pachetul 280 – Condică de documente a moșiilor Sirețel și Stolniceni

Condica aceasta cuprinde 13 documente din secolele XVIII-XIX, cu știri despre neamurile Hermeziu, Bosie și Tuduri-Pascal.

*

Urmează trei condici de documente („Pachetele” 281, 282, 282 bis), frumos legate în piele roșie, decorate cu chenare aurii și stema Moldovei, în care au fost transcrise, și legalizate, actele unor moșii ale Doamnei Smaranda, soția lui Scarlat Callimachi vodă. Moșiile sunt din zona orașului Botoșani, care avusese cunoscutul statut de „târg al Doamnei”. În registru nu se face, în mod expres, precizarea că aceste condici au făcut parte din arhiva Gorovei și nici manuscrisele nu poartă ștampila dreptunghiulară, cu numele posesorului, aplicată pe alte documente. Totuși, condicile sunt înregistrate între pachetele de documente aduse de la Fălticeni, iar Constantin Turcu, în intitulăția pachetului nr. 271, afirmă că toate pachetele dintre numerele 271-286 provin din arhiva lui Artur Gorovei.

*

Pachetul 283 – „Documente din colecția Artur Gorovei”

Pachetul cu această denumire conține 86 u.a. Printre documente sunt multe acte Miclescu, dar și trei documente referitoare la familia

Cuza. Reține atenția actul din 25 decembrie 1802, prin care Domnul Alexandru Moruzi l-a numit pe biv vel banul Constantin Miclescu judecător al ținutului Dorohoi și îi dă indicații despre modul în care va trebui exercitată această slujbă (nr. 1). La 1 decembrie 1803, același domn aducea la cunoștința slujitorimii locale că banul Constantin Miclescu a fost numit în dregătoria de ispravnic al ținutului Dorohoi (nr. 6). La 16 iulie 1804, Constantin Miclescu primea instrucțiuni de la Divanul Cnejeii Moldovei în vederea numirii sale ca vornic de Botoșani (nr. 10). Celor de mai sus li se alătură diverse porunci de la Domnie și de la Divan pentru Constantin Miclescu, în calitate de ispravnic al ținutului Dorohoi. La 23 mai 1808, Divanul Cnejeii Moldovei l-a numit pe Constantin Miclescu în calitate de reprezentant pe lângă armata rusească a generalului Mircovici (nr. 16).

Urmează câteva acte de judecată și hotărnicie, din anul 1807, pentru moșiile Cervicești și Șarba (ținutul Hârlău), aflate în proprietatea lui Constantin Miclescu (nr. 14, 15). Pe la 1814, Constantin Miclescu se judeca cu Constantin Bantăș pentru aceste două moșii (nr. 32). Din 8 februarie 1803, datează scrisoarea Episcopului de Roman, Veniamin (Costachi), prin care adeverește că zugravul Eustatie Altini a închiriat un loc de livadă cu grădină lângă orașul Roman (nr. 2). La 20 martie 1803 a fost redactată scrisoarea fostului mare ban Iordache Darie prin care arată că a dat ca zestre ginerelei său Enachi Teodorachi niște case din Iași, în mahalaua Muntenimea de Sus (Copou) (nr. 3). Din 15 august 1808 datează înștiințarea Divanului Cnejeii Moldovei către locuitorii Botoșanilor, prin care se arată că de la 15 iunie banul Costache Lazu a fost numit vornic de Botoșani (nr. 17).

În pachet sunt prezente și câteva documente privitoare la familia Cuza. Din 7 martie 1811 datează mărturia hotarnică a vornicilor de poartă pentru hotărnicirea locului de baștină al vornicului Gheorghe Cuza, fiul spătarului Ioniță Cuza. Este vorba despre un loc de casă din Iași, situat în Muntenimea de Sus (Copou) (nr. 22). Această hotarnică este însoțită și de o schiță a locului arătat mai sus (nr. 23) (fig. 5). De la 1 aprilie 1819 este diata (testamentul) spătarului Gheorghe Cuza, prin care își lasă averea soției sale Ralu, fiica banului N. Arapu și a Smarandei. Sunt amintiți și copiii avuți din alte două căsătorii (nr. 41). Alt document se referă la un loc de casă în Iași, mahalaua Păcurarilor, ce aparținea lui Gh. Cuza și era amanetat, la 1826, lui Iordache Râșcanu (nr. 73). La 1827 se arată că Iordache Râșcanu s-a pus chezaș pentru hatmanul Gheorghe Cuza, plătind o sumă de bani datorată de acesta lui

Panaiotache Panu (nr. 76). În februarie 1823 a fost emis un *Atestat* prin care se arată atașamentul față de Poarta Otomană al familiei Cuza după revoluția de la 1821 (nr. 48; copie dactilografiată)¹³.

O jalbă către domnul Moldovei privitoare la împărțirea moșiei Mamornița, care este jumătate în Moldova și jumătate în Bucovina, a fost depusă la 21 decembrie 1803, de către supușii austrieci Ioniță și Ilie Brăescu. Între neamurile care au stăpânit această moșie au fost Giureștii, Stroeștii, Andrieștii și Drăgoteștii.

Tot în acest pachet, reține atenția, în mod deosebit, planul moșiilor Tăbălălăești (Tălăbești?), Mărășeni, Tarnița, de pe Crasana, ținutul Vaslui, întocmit în anul 1806 (nr. 13) (fig. 6).

Comitetul orânduit pentru desfacerea pricinilor supușilor otomani cu cei supuși Rusiei (în urma păcii de la București, din 1812), delibera, la 20 decembrie 1813, într-o pricină privitoare la familiile Buhuș, Ioniță Cheșcu, Vârnăv și Mihalache Costache (nr. 30). Din 6 noiembrie 1822 datează scrisoarea unui preot privitoare la modul săvârșirii slujbei bisericești (nr. 47). Se remarcă și o procură, din 27 aprilie 1823, redactată de un notar public din Roma, în limba italiană, privitoare la un împrumut de bani făcut de Gheorghe Bogdan, fiul lui Emanuel Bogdan (nr. 44).

La 14 august 1823 a fost încheiat un contract între Ludovic Cocapani, vechilul căminarului Gheorghe Bogdan, și Ioan Balasan cu „Fransua Vensan Peris” (?) pentru vinderea veniturilor moșiilor

¹³ Se arată că boierii Cuzești, „din vechime de-a purure au fost oameni drepti în trebile și slujbile pământului Moldovei și credincioși către Preînalțul Devlet, căci în vremi întâmplare de războaie au îmbrățoșat și au ocrotit neamul musulmanilor, după povestirile celor mai vechi ai noștri și după adevărurile ce au la mână, dar apoi și acum la întâmplare apostaiților greci, prăvindu-să de către noi urmare ce credincioasă și cu multă râvnă a lor, căci îndată ce s-au frânt și s-au zdrobit tâlharii de apostaiți de la Sculeni, cei întâi au fost fameliile aceasta, după glăsuirea înaltelor firmane, a trece în parte – după care mai și tot norodul cel strămutat, din toate stările, s-au îndemnat de au trecut – și a îmbrățoșa maslahaturile la care au fost rânduiți de către fericitul întru pomenire vizărul Salih Pașa, cu toată voința și vărtutea, întâmpinând și îndestulând atât biruitoarele împărătești oști, cât și pe (...) mântuindu-i și statornicindu-i prin fără cel mai puțin interes sau folos a lor, urmând întocmai cuprinderii înaltelor și vrednicelor de închinăciune firmanuri, aflându-se dregători pe la cele mai grele și de neodihnă locuri, adecă dumnealui boieri Gheorghe Cuza ținând postul agiei în orașul Eșii, unde au așăzat și au odihnit toate împărăteștile oști, adunate, răposatul nepot al boieri post Gheorghie Cuza stăroștia Focșanilor, la hotarul țării Moldovenești, a sarhaturilor pe unde s-au strecurat toți oștenii, în susu și în giosu, de la care de multe griji și osteneli bolnăvindu-se, i s-au întâmplat și sfârșitul vieții (...)”.

Ciocani, Ivești și Pogănești din ținutul Tutova pe timp de 14 ani. Sunt arătate condițiile; în fruntea actului se află acordul Domnului Moldovei, Ioniță Sandu Sturdza, văr primar cu Gheorghe Bogdan (precizarea lui Constantin Turcu) (nr. 53).

La 3 august 1824 se încheia un „vechillâc” prin care spătarul Gheorghe Done împuternicea pe tatăl său, Ioan Done, să-i scoată la vânzare casele din Iași, din Muntenimea de Sus (Copou). Urmează mărturia hotarnică realizată de vornicul de poartă pentru acest loc de casă, porunca domnului de a se scoate casa la mezat și zăpăsul de vânzare a casei către paharnicul Nicolae Bucur și întăritura Divanului (nr. 58-61).

Fostul mare postelnic Ion Vârnav își redacta, la 10 mai 1829, diata (testamentul) pentru rânduiala averii sale (nr. 79). Soția sa, Marta, urma să primească două sate la ținutul Lăpușnei, pe care le avea ca zestre de pe tatăl său, postelnicul Toma Dimachi; sunt oferite și câteva detalii genealogice pentru familia Vârnav (nr. 79).

Un document de interes mai general, datând din 25 septembrie 1826, este *Prescripția pentru alegerea Domnilor pe timp de 7 ani în Moldova și Valahia*. Se fac precizări privitoare la Adunarea Obștească, instituția Căimăcămiei, birurile potrivit reglementării firmanului de la 1783, tulburările de la 1821 (nr. 70). Celor de mai sus li se adaugă și câteva însemnări din legiuri vechi (nr. 81).

La finalul pachetului au fost adăugate câteva cereri de înscrieri la Gimnaziul din Fălticeni, din 1891, pe numele: Hentri Purș, Matias Feith, Mihail fiul lui Dimitrie Sturdza.

*

Pachetul 284 – „Documente din colecția Artur Gorovei”

Acest pachet conține 112 u.a., documente foarte amestecate, greu de încadrat, încât este necesară o parcurgere a inventarului pentru edificarea cercetătorului. Totuși, semnalăm mai jos câteva repere care ne-au reținut atenția în mod deosebit.

Mai multe informații privesc familiile Arapu, Miclescu, Vârnav, Râșcanu, Isăcescu. Dintre moșii, se fac referiri la Vâlcești, Costinești, Leurda (ținutul Sucevei). La 1713, fostul spătar Ion Racoviță a cumpărat o parte de loc din moșia Solești (nr. 3 și 4); hotărnicia pământului de mai sus (nr. 5 și 6). Câteva documente se referă la moșiile lui Gheorghe Arapul de la Dragomirești, Costești, Șarba și Cervicești. Mai multe acte privesc moșiile Balosinești și Tâmpeschi de la ținutul Romanului (nr. 98-111).

Sunt și documente care privesc tranzacții cu locuri de casă din Iași, în special din Târgu Făinii. Din 1784 se păstrează o mărturie hotarnică a casei din Iași, din mahalaua Muntenimea de Sus, a marelui spătar Arghirie Cuza, moștenire de la tatăl său, spătarul Ion Cuza (nr. 51). Se remarcă și o hotarnică din 1766 a locului bisericii Sfinții Împărați Constantin și Elena (nr. 37). Deosebită este și cartea domnească din 28 decembrie 1797, prin care Domnitorul Alexandru I. Calimachi dăruia lui Vasile Machedon, „om vechi de la Curte”, un loc din poarta curții domnești, de sub ceasornic; este amintit un ceasornicar neamț, poarta cazacilor, temnița, apa lagumului (nr. 74). Sunt prezente și câteva documente privitoare la Târgu Frumos (nr. 65-68).

Unele documente prezintă un interes genealogic deosebit. Un exemplu este actul din 2 iulie 1732, în care se arată cum a împărțit moșiile, între urmașii săi, Safta stolniceasa, fiica logofătului Miron Costin (nr. 11). O altă deslușire genealogică aduce documentul din 21 februarie 1743, în care se arată judecata avută de popa Paladi cu „frații lui Secărești”; se precizează că la protimisii vine „mai întâi sângele și apoi megieșul” (nr. 14).

Remarcabil este și un certificat original, din 19 aprilie 1789, emis de contele P. Rumianțev, arătând slujbele făcute armatei rusești de către Ion Plastra (nr. 61, originalul în limba rusă; nr. 62, traducerea) (fig. 7). Un alt act care iese din serie este scrisoarea din 1762 a lui Derviș Mehmed către „al nostru bun prieten, Sandu Miclescu jitnicer”, care privește diverse chestiuni bănești (nr. 33).

Pachetul 285 – „Documente din colecția Artur Gorovei”

Pachetul conține 111 u.a., documente încadrate cronologic în secolele XVI-XIX. Din cercetarea cuprinsului acestui pachet, reiese că el conține *Documentele Mănăstirii Dumbrăvița*, de pe Moldova, mai jos de Baia. Sunt menționate mai frecvent personaje din familiile Tuduri, Vârnav, Lână, Mavrichi și Maria Moruzi (născută Negre). Urmează un document din 1813, ce aparține familiei Buhuș, înfățișând modul în care s-au împărțit moșiile de la ținutul Hotin ale acestui neam (nr. 75). Documente de interes genealogic sunt cele de la nr. 1, 6, 25 și 75. Acestea li se adaugă două foi de zestre; una, din 1798, întocmită de Catrina Vârnav pentru fiica sa Anița (nr. 57); cealaltă, este o listă de argintării și obiecte casnice „ce le-am avut în Moldova și le-am trimis în Bucovina” (nr. 106). În finalul pachetului sunt atașate trei încercări de spițe de neamuri pentru urmașii stolnicului C. Tomiță, ai Mariei Cristieneasa și ai lui Andronic Izmană (spițele pot fi atribuite lui Constantin Turcu).

Pachetul 286 – „Documente din colecția Artur Gorovei”

Pachetul cuprinde 143 u.a., documente diverse, datând din secolul al XIX-lea. Se păstrează două acte din 1832, cu pecetea târgului Botoșani, în care se vorbește despre acțiunile de înfrumusețare a orașului (nr. 8 și 10) și alte asemenea știri (nr. 40 și 41). Există și două scrisori din 1912, între Nicolae Iorga și Primăria Botoșani, în care se vorbește despre vechea pecete a orașului și despre obligația tipăririi documentelor privitoare la istoria orașului (nr. 126 și 127).

Câteva acte privesc vânzări de locuri din Fălticeni (nr. 34, 35, 37 și 85). Se remarcă și testamentul Zoiei Gane (născută Ciurea) din Fălticeni, prin care își împarte proprietățile între urmașii săi (nr. 124).

Mai multe documente fac referire la diverse locuri de case din Iași. La 1834, marele logofăt Alecu Ghica dădea finului său, Panaite Radu, două bucăți de loc din Iași, de pe Ulița Mare, lângă temnița veche (nr. 16). La 1837 era vândut locul din Iași ce a fost al Smarandei Donici; alături de actul respectiv se află și schița acestui loc (nr. 22 și 23). Se păstrează și testamentul din 1839 al Smarandei, soția logofătului Andronache Donici, prin care lăsa moștenire bunurile sale nepotului Costache Vârnav (nr. 27). Costache Razu și frații săi vindeau, în 1839, „un loc sterp din marginea Copoului” (lângă Iordache Grigoriu) către postelnicul al treilea Clementie Haritonescu; locul a fost anterior al hatmanului Costache Ghica, care l-a dat lui Andrei Holban (nr. 29). La 1856, cneazul Iancu Cantacuzino vindea la mezat un loc de casă din Iași, din mahalaua Fânărie (nr. 61).

Alte acte vorbesc despre moștenirea averii lui Iordache Cantacuzino (1830) sau despre darea în arendă pe șase ani (în 1833) a moșiei Ruginoasa de către logofătul Costache Sturdza (nr. 14). În 1837, Domnitorul Mihail Sturdza întărea cumpărarea moșiei Mamornița de către domnița Eufrosina Mavrogheni (nr. 25). Sunt și câteva mărturii despre modul în care s-a efectuat, la 1850, hotărnicia moșiilor lui Alecu Miclescu, Cervicești, Șarba, Costinești (nr. 62). În pachet sunt și câteva izvoade de acte vechi, pentru aceleași moșii, scrise între anii 1610-1637 (nr. 112-117 și 123).

Se păstrează și atestatul eliberat, la 1839, lui Vasile Conta de Școala Comunală din Piatra Neamț (nr. 30). Din 1864 datează testamentul lui Tudor Duca din Târgu Frumos, care lăsa toată averea sa soției (nr. 108). Grigore M. Sturdza acorda, la 1866, o adeverință unui fost servitor al său pentru bună purtare în serviciu (nr. 104). La 1868 este amintit și Iosif Zelinschi, bucătarul lui Alecu Miclescu, care primea o bucată de pământ (nr. 106 și 107).

Hrisovul lui Mihail Sturdza, din 6 iulie 1844, acordat logofătului Costache Conachi pentru scutirea de dări pe opt ani a lucrătorilor străini de la fabrica de fier nou înființată la Negrișoia (nr. 46). Tot privitor la începuturile industriei ieșene, există și un act din 1859 referitor la *Societe de la Boulangerie mecanique de Jassy*, care funcționa în Păcurari (nr. 98). La 1863, Eugeniu Alcaz renunța la drepturile sale din cadrul acestei Societăți (nr. 100).

De interes este și o filă de carte cu diverse însemnări, făcute între anii 1827-1842, consemnând câteva evenimente precum: incendiul din Iași din 19 iulie 1827; cutremurul din Iași din 6 august 1827; venirea rușilor în Moldova la 29 aprilie 1828; epidemia de holeră din Roman din 1831; demisia Mitropolitului Veniamin din 1842; cutremurul de la Fălticeni din 1838; alegerea ca Mitropolit a lui Meletie, Episcopul de Roman, în 1844; alegerea lui Veniamin Rosetti (fost egumen la Mănăstirea Doljești) ca Episcop de Roman în 1844 (nr. 121).

Pentru viața cotidiană de la jumătatea veacului al XIX-lea prezintă interes o „însemnare pentru însușirea jocului cadrilului, cu cinci figuri deosebite” (nr. 122), cât și foaia de zestre, din 1856, privind bunurile date de Panaite și Profira Pleșescu fiicei lor Săftica, măritată cu Costache Racliș (nr. 72).

În acest pachet se află și un fragment dintr-o scrisoare a clericilor ortodocși din Egipt către Patriarhia de Constantinopol, prin care cereau ca Patriarhia Ecumenică să nu se mai amestece în alegerea patriarhului Alexandriei, ci să recunoască dreptul clericilor egipteni de a-și alege în mod liber arhierul (rezumat de Demostene Russo) (nr. 51) (fig. 8).

Între numerele 128 și 142 sunt înregistrate mai multe „copii noi”, majoritatea referitoare la Iorgu Mavrodin și Motache Teișanu. În 1849, Nicolae Conachi-Vogoride scria lui Iorgu Mavrodin, vechilul său de la Țigănești (ținutul Tecuci), transmițându-i instrucțiuni pentru pregătirea caselor în vederea sosirii sale și a oștirilor rusești. Sunt oferite informații privitoare la mobilarea conacului lui Conachi de la Țigănești. Se păstrează mai multe acte ce jalonează cariera lui Iorgu Mavrodin: actul prin care Mihail Sturdza îi acorda rangul de serdar (1849); decretul prin care Grigore Al. Ghica îl făcea comis (1856); certificatul alegerii sale ca deputat în Divan (1857); decretul de numire a sa ca membru al Judecătoriei din Suceava (1858) (nr. 138-141). Aceștia li se adaugă două acte, din anii 1902-1904, legate de contele Tisza și activitatea „iredentist-românească” a unui anume Tăzlăoanu (nr. 142-143).

Trecerea în revistă a pachetelor de documente de la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași care provin din colecția Artur Gorovei reprezintă, fatalmente, doar o selecție subiectivă a documentelor și informațiilor. Aceasta permite ca oricare cititor interesat să își facă o idee privitoare la cantitatea, calitatea și diversitatea documentelor salvate de un cercetător pasionat (altădată s-ar fi spus „de un mare patriot”!) doar prin energia, stăruința și mijloacele proprii. Este remarcabil că documentele din aceste dosare nu fac parte dintr-o „arhivă a familiei”, care se constituie în mod aproape natural, prin păstrarea, din generație în generație, a actelor ce susțin drepturile asupra unor proprietăți, alcătuirea propriei genealogii sau alte categorii de interese, ci sunt colecționate, uneori aproape piesă cu piesă, din locuri în care viața l-a purtat pe cărturarul de la Fălticeni. Este foarte posibil ca, fără această operă de colecționare, multe din aceste documente să fi dispărut în neantul agitatei istorii recente a românilor.

Parcurerea paginilor de față nu poate înlocui consultarea inventarului pachetelor nr. 271-286 din Colecția *Documente* de la Arhivele ieșene (cu rezumatele datorate arhivistului Constantin Turcu) și cu atât mai puțin a documentelor respective. Dimpotrivă, demersul pe care l-am făcut aici, prin numeroasele detalii oferite, se constituie într-o invitație spre o cercetare cât mai aplicată a acestui tezaur istoric. De asemenea, atunci când parcurgem aceste pachete, integrate colecției de *Documente*, este bine să ne aducem aminte și de cel care le-a salvat, le-a păstrat și le-a depus, cu mare generozitate, la dispoziția tuturor iubitorilor de istorie: Artur Gorovei, cărturarul de la Fălticeni...

Abstract

The County Direction of the National Archives of Iași preserved 15 lots of old papers (no. 271-286 of the Collection *Documents*) resulting from the „Artur Gorovei” Collection of Fălticeni. They were inventoried by the diligent archivist Constantin Turcu while a refugee, at Săcel, in the county of Gorj, during the period 1944-1945. In autumn 1943, the same Constantin Turcu, main archivist at the State Archives of Iași, went to Fălticeni to make a selection of the archive of the local Tribunal. Files older than 30 years old were to be taken over by the State Archives. We think this is the moment when the files in the „Artur Gorovei” Collection arrived from Fălticeni to the Archives of Iași. The paper concisely describes the content of these sets of documents.

The author points out persons, lands and general matters of historical interest, which catch the reader's attention when coming in contact with the sets of documents prepared by Constantin Turcu. Thus, any interested reader can get an idea regarding the quantity, quality and diversity of the documents saved by a passionate researcher and a great patriot only through the energy, assiduity and own means. It is worth pointing out that the files in these files are collected sometimes item by item, from places which the scholar of Fălticeni reached throughout his life. It is very possible that without such collecting work many of these documents would have disappeared into nothingness within the agitation characterizing the recent history of the Romanians. Naturally, when we see the documents of this Collection we invariably remember the one who saved them, preserved them and very generously made them available to all history aficionados: Artur Gorovei, the scholar of Fălticeni.

ILUSTRĂȚII

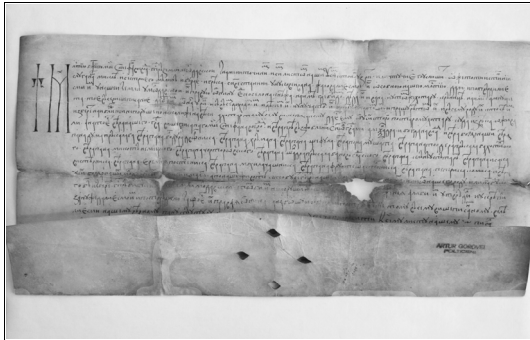

Fig. 1. Carte domnească emisă de Ștefan cel Mare, la 10 ianuarie 1495, pentru satul „unde a fost casa lui Ivan” (pergament) (P. 279/29)

Fig. 2. Carte domnească emisă de Ieremia Movilă, la 27 martie 1604, prin care întărește vistiernicului Toader Boul satul Frățești din ținutul Neamțului (pergament) (P. 279/30)

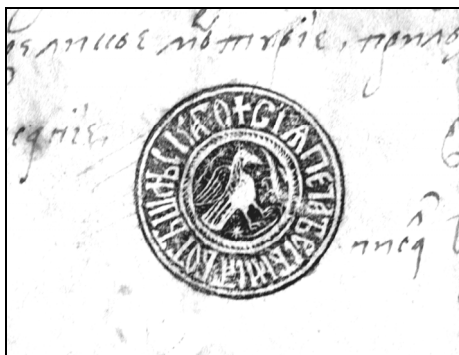

Fig. 3. Document din 18 aprilie 1604, emis de șoltzul și pângarii târgului Botoșani, purtând cel mai vechi tip al sigiliului Botoșanilor (P. 274/2)

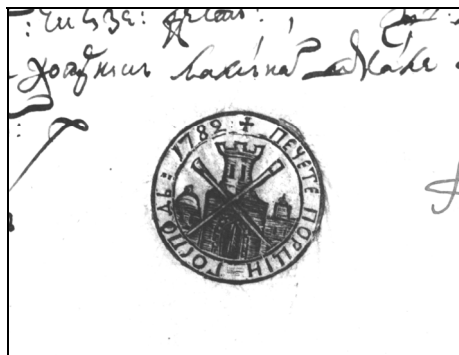

Fig. 4. Pecetea Porții Domnești din 1782 aplicată pe un document din 4 septembrie 1784 (P. 284/51)

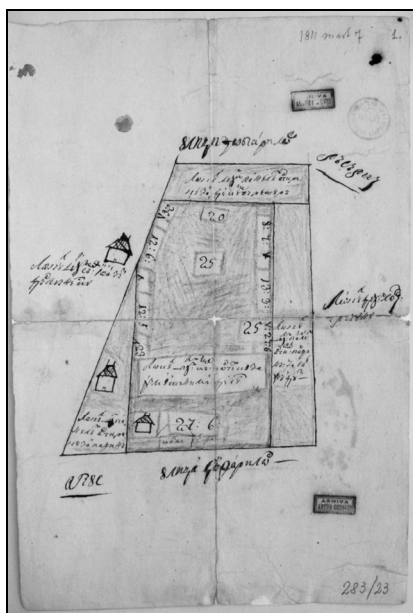

Fig. 5. Planul locului de casă din Iași al vornicului Gheorghe Cuza, situat în Muntenimea de Sus (Copou), întocmit la 7 martie 1811 (P. 283/22)

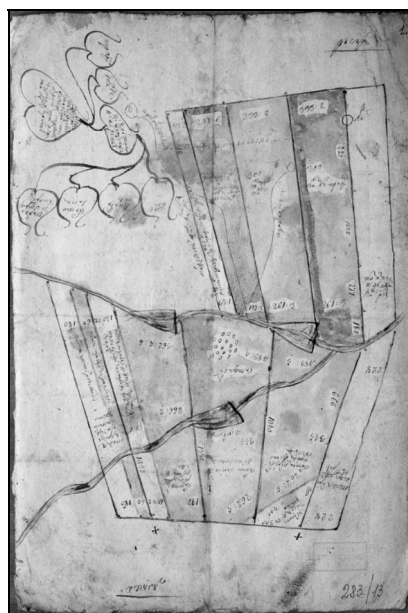

Fig. 6. Planul moșiilor Tăbălălești, Mărășeni, Târnița, de pe Crasna, ținutul Vaslui, întocmit în 1806 (P. 283/13)

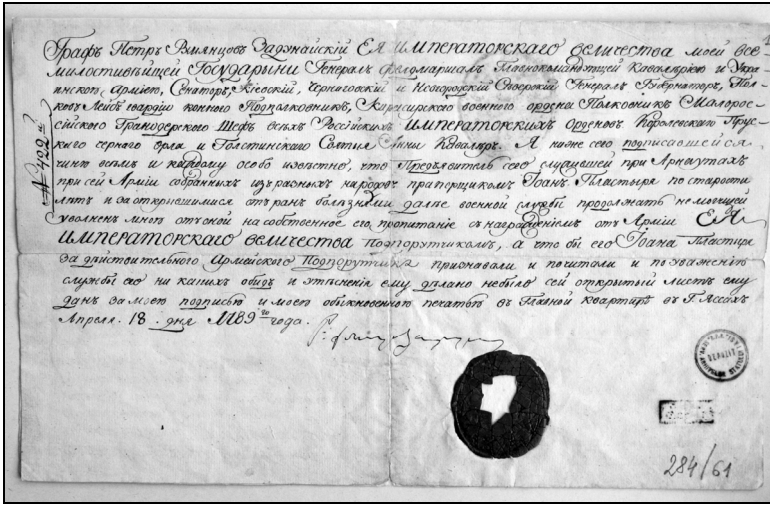

Fig. 7. Certificat emis de contele P. Rumiantsev, la 19 aprilie 1789, în care sunt recunoscute slujbele făcute armatei rusești de către Ion Plastra (P. 284/61)

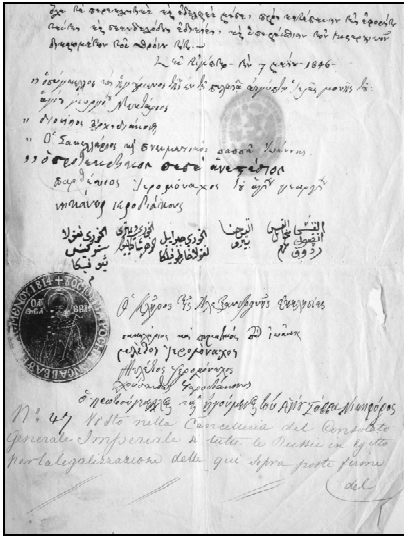

Fig. 8. Scrisoare a clericilor ortodocși din Egipt prin care se cerea Patriarhiei Ecumenice să nu se mai amestece în alegerea Patriarhului Alexandriei (P. 286/51)

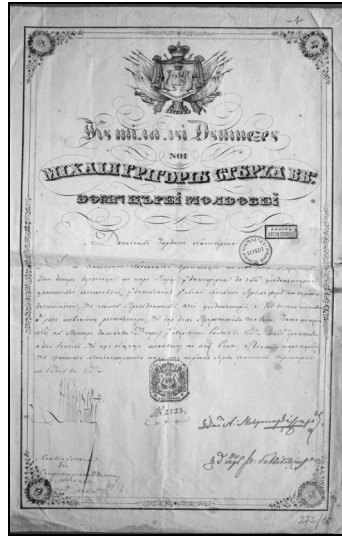

Fig. 9. Diplomă emisă de Domnitorul Mihail Sturdza, la 16 noiembrie 1835, prin care Iordache Lambrino era ridicat la rangul de comis (P. 272/16)